

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

Glasi Slovencev v Argentini

Leto LXXIX | 16. marca 2020 - Buenos Aires, Argentina | Št. 1

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

Leto 2020 se je začelo popolnoma običajno. Kazalo je celo, da bo gospodarsko uspešno leto. A že 27. januarja zjutraj se je pojavilo prva velika sprememba, ko je nepričakovano - za vse, celo za njegove politične somišljenike - na novinarski konferenci napovedal odstop iz premierskega mesta predsednik vlade Marjan Šarec.

"S temi poslanci in s to koalicijo pričakovani ljudi ta hip ne morem izpolniti, lahko pa jih izpolnim po volitvah," je dejal in ob tem izrazil upanje, da bi z novo koalicijo po predčasnih volitvah imel večjo moč in možnost voditi novo koalicijo.

Zaradi odstopa premierja, Slovenija nena doma ni imela več vlade, vsi njeni člani so pa seveda ostali na svojih mestih kot "opravljalci tekočih poslov" do sestave ali izvolitve nove.

Predsednik Pahor je tako začel prvi krog pogovorov s predstavniki parlamentarnih strank ali obstaja možnost za novo koalicijo ali ne.

Prav v tem času se je na Kitajskem sprva tiho pojavil drugi faktor, ki pa je obrnil potek leta 2020 na svetovni ravni: novi koronavirus, kasneje poimenovan SARS-CoV-2, ki povzroča bolezen COVID-19. Kitajska je 31. decembra lanskega leta javnosti sporočila, da so zaznali povečanje primerov pljučnic v mestu Vuhan, ki pa niso odgovarjali že poznanim povzročiteljem pljučnic. Epidemijo so vlade in mediji po svetu podcenjevali celo še po 31. januarju, ko sta dva kitajska turista prva izkazala okužbo v Italiji.

Po drugem krogu pogovorov za novo slovensko vlado so predstavniki stranke SDS sporočili predsedniku države Borutu Pahorju, da so se uspeli dogovoriti s strankami SMC, NSi in Desus, da sestavijo novo vladno koalicijo, ki ima večino v parlamentu (48 poslancev). Kandidat za predsedovanje vlade je tako že tretjič v kratki zgodovini Republike Slovenije postal

PRVIH 75 DNI V LETU 2020

Janez Janša, predsednik SDS.

V času pogovorov so zagovorniki predčasnih volitev močno pritiskali na politike, da bi popustili in se ne dogovorili. Pripravili so tudi manifestacijo "proti sovraštvu" (28. februarja), ki pa je bila polna sovraštva in na kateri so celo klicali k linčju Janše. Ta manifestacija je bil eden od vidnejših poskusov levih, da onemogočijo koalicijo in dosežejo predčasne volitve.

V torek, 3. marca, je Janez Janša v državnem zboru na tajnem glasovanju dobil mandat za sestavo nove vlade. Podprlo ga je 52, poslancev, 31 jih je glasovalo proti, ena glasovnica je bila neveljavna. Po izvolitvi je takoj prisegel kot novi predsednik vlade, ki bo vodil vladno koalicijo strank SDS, SMC, NSi in DeSUS in pri tem obljubil kakovostno sestavo ministrske ekipe.

Novi koronavirus je ves ta čas hitro nadaljeval svojo evropsko pot. Po 20 dneh se je število okuženih v Italiji vrtelo okoli 20 in začelo hitro naraščati. Odhajajoča slovenska vlada je (pre)počasi odreagirala na prva poročila o bolezni na drugi strani meje, preventivna priporočila pa tudi niso bila upoštevana, saj so med zimskimi počitnicami Slovenci naprej brezskrbno hodili na smučanje v Italijo in tako virus kmalu prinesli domov. Ob pomanjkanju resnih ukrepov je bil 4. marca razglašen prvi primer novega koronavirusa v Sloveniji. Šele po tem in po izvolitvi novega predsednika vlade so se začeli resnejši ukrepi, pri katerih je že sodeloval novi predsednik in ekipa njegove sicer še neizvoljene vlade.

Svetovna kriza, ki jo je povzročil novi koronavirus, je tudi povzročila pospešeno sestavo nove vlade. Janez Janša je že v petek, 6. marca, ko-

Rok Mihevc, ARO

maj 4 dni po izvolitvi, vložil listo kandidatov za nove ministre. Med pričakovanimi imeni bodočih ministrov je pa bila presenečenje prav kandidatka za ministrico za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, dr. Helena Jaklitsch.

Postopek imenovanja predvideva, da matični odbori v DZ opravijo zaslišanje in vsakega kandidata potrdijo ali zavrnejo. To je običajno dolgotrajen postopek, vendar je naraščajoča epidemija koronavirusa spametovala tudi negativne sile, da je bil tokrat opravljen brez zamude in zavlačevanj. Zadnja zaslišanja kandidatov so potekala v petek, 13. marca, in še isti večer je na izredni seji Državnega zbora, brez običajnih dolgih govorov, 14. slovenska vlada prisegla in začela z delom.

Treba je bilo hitro ukrepati, ker v tem času virus ni počival. Mesec in pol po prvem primeru v Italiji okužene v teh dneh v stari celini štejejo že na desettisoče, število mrtvih pa tragično narašča med najstarejšimi.

V Sloveniji je bil prvi primer odkrit 4. marca, komaj dva tedna zatem jih štejejo več stotin, pa tudi prvi smrtni primer se je že pojavil.

12. marca je bila v Sloveniji uradno razglašena epidemija, aktivirala se je Civilna zaščita Republike Slovenije, prvim (pre)milim priporočilom za omejevanje druženj in zbiranj je sledilo zaprtje šolskih ustanov, potem pa

še ukinitve javnega in letalskega prometa in praktično zaprtje mej. Podobne, vsak dan strožje ukrepe sprejemajo vse evropske države, virus pa ob tem dan za dnem narašča in terja več žrtev.

V sredo, 13. marca je Slovenska škofovska konferenca sprejela še nikoli videne ukrepe s katerimi je Cerkev pogumno stopila na pot omejevanja epidemije. Boleči ukrepi so dobesedno ustavili življenje Cerkev: odpovedane so svete maše, podeljevanje zakramentov, ljudske pobožnosti in druga srečanja; spovedovanje je odloženo, prav tako podelitev sv. krsta ali poroke, ni verouka. Cerkev vabi vernike, da se samoizolirajo in nadomestijo odsotnost od svetega bogoslužja z molitvijo, postom, dobri mi deli, prebiranjem Božje besede, spremljanjem svete maše po radiu, TV oziroma spletu ter s prejemom duhovnega obhajila.

Kako je danes v Sloveniji?

Država stoji. Zaradi prisilne karantene so ulice prazne, bolnišnice pa polne; državna uprava stoji, odprte ostajajo le lekarne in trgovine z najnujnejšim, v katerih se ljudje mrzlično zlagajo z vsem mogočim. Tudi državne meje se počasi zapirajo, zaprto je letališče in na nebu ni več videti običajnega zračnega prometa.

Skratka: čisto tako je, kot pri nas v Argentini ali drugod po svetu.

Leto 2020 se je začelo popolnoma običajno, a po prvih 75 dneh si nihče ne upa napovedovati, kako bo nadaljevalo. Ko danes, 16. marca, pišem so podatki še sveži, a verjetno bodo vse številke prekratke že čez nekaj ur ali pa takrat, ko boste to brali.

Svet stoji pred neznanimi izzivi, globalizacija je v akciji in jo lahko v njeni najbolj kruti obliki občutimo na lastni koži.

Zato pazimo nase, na naše družine, na našo skupnost in našo državo - ostanimo doma!

Mariana Poznič

DR. HELENA JAKLITSCH | *Nova ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu*

Za novo ministrico za Slovence v zamejstvu in po svetu je bila imenovana dr. Helena Jaklitsch. Parlamentarni komisiji je sama sebe predstavila tako: "Rojena sem v Novem mestu, v slovensko kočevski družini, po končani srednji šoli sem se odločila za študij zgodovine in sociologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani, kjer sem diplomirala in magistrirala, leta 2016 pa s temo "Slovensko begunsko šolstvo v taboriščih Avstrije in Italije 1945-1950" tudi doktorirala.

Lahko bi rekla, da me je življenje Slovencev, ki so se znašli za mejo domovine oziroma so zaradi različnih razlogov morali v svet že od nekdaj pritegovalo. Manjšinska vprašanja pa so mi blizu tudi zaradi mojega porekla, saj Kočevarjem ni bilo priznane skoraj z nobeno težavo, ki jih prinaša manjšinsko življenje."

Nova ministrica je iz osebnega zanimanja in kot strokovna sodelavka pri Rafaelovi družbi že obiskala številke slovenske skupnosti v zamejstvu in po svetu: pozna življenje Slovencev na Istri, na Tržaškem in Goriškem, bila je na avstrijskem Koroškem, med Slovenci v Münchnu, Augsburgu in na Švedskem.

Obiskala je tudi nas, argentinske Slovence, in sicer prvič takrat, ko je pripravljala svojo nalo-

STA-Nebojša Tejić

go, kasneje je pa tudi predavala za SDO-SFZ, SKA in Srednješolski tečaj ravn. Marka Bajuka. Bila je slavnostna govornica na Slovenskem dnevu 2016 in imela predavanje v Slomškovem domu v Ramos Mejiji.

Kot je sama povedala, priznava in občuduje trud, požrtvovalnost rojakov v zamejstvu in po svetu, da so ohranili slovensko kulturo, slovensko identiteto, slovenski jezik. "Ko jih gledamo se lahko od njih tudi učimo. Za to jim gre posebno priznanje, naša naloga pa je, da jim kar najbolj pomagamo, kar se le da, da jim pridemo nasproti, jih podpiramo

in jih na ta način tudi povezujemo z matično domovino Slovenijo."

V svoji predstavitvi je tudi omenila vlogo, ki so jo slovenske skupnosti po svetu imele v državah, kjer delujejo, za priznanje nove slovenske države ob osamosvojitvi.

Poudarila je še slovenski jezik kot "tisto jedro, okoli katerega moramo graditi, čeprav ne sme biti zaprto, edino in izključujoče jedro, ampak se mora povezovati z različnimi manifestacijami slovenstva, ki se lahko opirajo na folkloro, glasbo, odkrivanje korenin, vse to je priložnost za povezovanje. Vse to so drobci, ki gradijo slovensko identiteto. Poslanstvo urada je, da spodbuja poučevanje jezika v vseh oblikah."

"Povojna migracija v Argentini je znana po svoji agilnosti, tam so domovi še vedno polni mladine in tudi četrta generacija tudi še kar dobro obvlada slovenski jezik, kar seveda pove vse. A tam so tudi predvojni izseljenci, ki sicer ni v tako dobri kondiciji, kot bi si želeli, lahko pa opazimo, da se potomci niso preprosto asimilirali in niso pozabili na slovenstvo."

Na mestu državnega sekretarja bo novo ministrico spremljal dr. Dejan Valentinčič, ki je kot poznavalec in raziskovalec slovenskih skupnosti po svetu že nekaj let zaposlen na Uradu za Slovence po svetu kot svetovalec.

Novi ministrici želimo veliko uspeha pri delu za Slovence!

ČLANI 14. VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

Janez Janša - predsednik vlade

Zdravko Počivalšek - podpredsednik vlade in minister za gospodarski razvoj in tehnologijo

Matej Tonin - podpredsednik vlade in minister za obrambo

Aleksandra Pivec - podpredsednica vlade in ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Anže Logar - minister za zunanje zadeve

Aleš Hojč - minister za notranje zadeve

Andrej Šircelj - minister za finance

Lilijana Kozlovič - ministrica za pravosodje

Boštjan Koritnik - minister za javno upravo

Janez Cigler Kralj - minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Tomaž Gantar - minister za zdravje

Vasko Simoniti - minister za kulturo

Andrej Vizjak - minister za okolje in prostor

Zvonko Črnač - minister brez resorja, pristojen za strateške projekte in kohezijo

Helena Jaklitsch - ministrica brez resorja, pristojna za področje odnosov med RS in avtohtono slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah ter med RS in Slovenci po svetu

MLADCI IN MLADENKE V RÍO CEBALLOS

Za letošnje potovanje smo se Mladci in Mladenke iz vseh domov zbrali v Našem domu San Justo in se od tam skupaj odpeljali v Río Ceballos, Córdoba. Bilo nas je 41 mladcev ter sedem voditeljev in spremljevalcev. Vsi smo pomagali pri nalaganju prtljage, da smo lahko hitro šli na pot.

Najprej smo v avtobus vstopili animatorji ter ga takoj razveselili z glasbo, pesmimi in plesi. Zelo veseli smo potovali, dokler nam voditelji niso predvajali film »Coco«, verjetno zato, da bi se malo umirili. Po filmu smo se pa še naprej pogovarjali. Samo tri ure smo spali a smo vseeno bili budni in trezni.

Ko smo prišli v Río Ceballos smo morali zadnje kilometre do našega bivališča narediti peš - animatorji smo naprej peli celo pot. Ko smo končno prispeli v počitniški kompleks so nam razložili, kakšna so pravila in kje bomo spali.

Po kosilu smo se pripravili in prehodili 3km, da smo prišli do nasipa, kjer smo lahko plavali in se vozili s kajakom. Razdelili smo se v skupine, vsaka je imela kajak približno 50 minut. Na koncu so nas že bolele roke! Ker je bilo res zelo vroče smo v vodi zelo uživali. Ob koncu smo bili zelo izčrpani, a veseli, ker smo naredili marsikaj in preživeli veliko časa v naravi s prijatelji.

Drugi dan smo se zgodaj zbudili in znova veliko hodili. Odpravili smo se peš do majhne gaje slapa, kjer smo se lahko kopali, plavali in uživali vodo. Nekaterim je uspelo preizkusiti tudi rangel spuščanje, pa smo morali to ukiniti ko je začelo deževati. Ko smo se vrnili

smo imeli na razpolago prosti čas in se zelo lepo imeli.

Tretje jutro so nas voditelji zbudili malo kasneje, a je bilo vseeno za zajtrk težko odpreti oči, bili smo zelo utrujeni!

Po zajtrku in kratkem času priprave smo se vsi zbrali, da smo z g. Pavlom premišljevali o božji besedi in se med seboj bolje spoznali. S to dejavnostjo smo razumeli, kaj nam Bog želi sporočiti in se tudi poglobili v drugega: poskušali smo razumeti, kaj se zgodi z vsako osebo, kaj čuti? Kaj se ji godi?

Poleg tega delovanja smo imeli prosti čas, nekateri so se igrali odbojko, drugi so igrali na kitaro, tretji klepetali ali šli v bazen.

Okoli 21. ure smo večerjali in med večerjo smo animatorji zapeli nekaj pesmi in končno so se tudi ostali pridružili. Bilo je zanimivo za nas in za druge.

Za konec dneva smo vsi bili prisotni na tradicionalnem kresu, za katerega so voditelji pripravili razne igre.

Ko je bila ura polnoč, morda malo čez, so morali vsi mlajši spat. Samo animatorji smo imeli še nekaj časa, da smo se lahko pogovorili o našem zadnjem potovanju. Prišli smo do zaključka, da je bilo to potovanje od vseh najboljši!

V ponedeljek zjutraj se je naša vrnitev zakasnila, ker zaradi dežja nismo mogli ven iz kompleksa. Počakati smo morali, da je nehala deževati in se šele potem odpravili na pot.

Po dolgi poti smo se vrnili v Naš dom in se žalostno poslovili. Konec je bilo letošnjega potovanja in našega bivanja v tej prelepi skupini.

Hvala vsem voditeljem, ki ste omogočili potovanje in tudi vsem, ki ste nas spremljali skozi ta štiri leta!

Animatorji 2019

ZAKLJUČEK OSNOVNE ŠOLE DR. FRANCETA PREŠERNA

Tudi na Pristavi smo se 5. decembra zbrali in se poslovili od učnega leta 2019. Po pozdravu gospe Andrejke Papež Cordoba, voditeljice naše šole, so učenci uprizorili prijeten prizor, zamisel Viki Selan in Karoline Kenda.

Zajček Feliks, junak lanskoletne igre Moj Feliks, se je ponudil, da bi vodil skupino osmošolcev na končnem potovanju. Njegova ponudba je bila enoglasno sprejeta in tako so se osmošolci Saša Žužek, Santiago Oblak in Ivan Vodnik podali na potovanje okrog sveta. Na koncu jih je čakala dragocena nagrada, a da bi jo dosegli, so morali rešiti kar nekaj ugank.

Z veseljem so šli na pot in srečali najprej drobcene škrtake vrtca, ki so jih razveselili s plesom. Nato so prišli v roke strašnim indijancem prvega in drugega razreda, ki so jih hoteli zvezati in odpeljati. Pravilni odgovor na uganko jih je rešil in lahko so odšli naprej. Naslednje srečanje je bilo prijetno, vile 5. in 6. razreda so jih razveselile z lepim plesom (Magda Papež Cordoba) in spet so vzeli pot pod noge. Srečali so skupino učencev ABC tečaja, ki so se pripravili s čarovnico, a

so hitro odšli naprej, da ne bi bilo kakšnih zapletov. Tudi čebelice ABC so jim križale pot, a osmošolci so hiteli naprej, da bi čimprej prišli do obljubljenega zaklada. A joj, tokrat pa so srečali skupino groznih gusarjev 3. In 4. razreda, ki so bili pravi divjaki. Šele pravilni odgovor na uganko jih je rešil muk in strahu. Tako so prišli do zadnje točke potovanja – do nagrade. To sta imela v lasti učenca 7. razreda Eli Beltram in Adam Jerovšek - V lepi šatuljici so bile same lepe besede prijateljstva. Tako so dobili najlepši zaklad, kar ga lahko ima vsak človek, prijateljstvo.

Po prizoru so sledili pozdravi, zahvale in razdelitev spričeval. Nato pa še prihod sv. Miklavža in njegovega spremstva. Otroci so lepo odgovarjali na svetnikova vprašanja, ki jih je bilo kar precej, potem pa veseli svojih daril, odšli domov.

Letos pa bomo, vsaj tako upamo, spočiti in z obnovljenimi močmi, stopili korajžno novim izzivom naproti.

-i-r

SILVA KATAVIĆ, VIOLINISTKA IN PLESALKA TANGA

Silva Katavić je bila v Argentini. Z zasedbo simfonikov RTV Slovenija, v kateri igra že skoraj trideset let, je imela priložnost nastopati v Buenos Airesu, Limi in Sao Paulu.

Že prvo noč v Buenos Airesu je obiskala milongo, in sicer z novinarko in snemalcem RTV ter bila posneta za oddajo "Čez planke" Mojce Mavec, a po končani turneji se je vrnila sem za skoraj dva tedna. Ne samo zavoljo turizma, ne, temveč na tango.

Privolila je, da jo vprašamo o njej, glasbi, plesu, doživetjih tu ...

→ **Silva, vemo, da se violino lahko naučiš kadarkoli, a da postaneš violinist, moraš začeti v otroških letih. Kdaj in zakaj si se odločila za ta instrument?**

Ja, za violino sem se odločila dokaj pozno. Pri devetih letih sem se jo začela učiti. Pred tem sem dve leti igrala klavir na zasebnih urah in ko smo se kot družina preselili na drugi konec mesta, mi je glasbena šola bila blizu. Spomnim se, da so mi na sprejemnem izpitu povedali, da prostih mest za klavir ni več in da se lahko odločim za violino ali flavto. Tako sem se odločila za violino in danes sem hvaležna za to izbiro.

→ **Kdaj si začela igrati v orkestru? Igraš v simfoničnem orkestru RTV Slovenija že od samega začetka?**

Štipendistka tega orkestra sem postala že v študijskih letih in po študiju sem dobila službo. V tem orkestru igram že 27 let in upam, da bom še dolgo. Imamo zelo dobre odnose s kolegi in na splošno mi je vzdušje v orkestru res všeč.

→ **Seveda imaš srečo, da si služiš kruh s tem, v čemer tudi uživaš. Kako si pa prišla do tanga, do argentinskega tanga?**

Zgodilo se je to v Amiensu (Francija) na eni izmenjavi glasbenikov. V eni restavraciji sem zaslišala tango glasbo, ki me je takoj pritegnila. Vodila me je v zgornje nadstropje, kjer je bila milonga. Dve uri sem sedela, opazovala plesalce in si želela, da bi tudi jaz to poskusila. Na koncu je prišel en fant in me povabil na ples. Tako sem odplesala svojo prvo tando.

→ **Pri vas v orkestru vem za vsaj še eno osebo, ki pleše tango, in sicer vaš producent Žiga Stanič. Imaš še druge kolege, ki bi jih zanimal tango?**

Ja, za Žigo vem, da pleše že vrsto let. Od ostalih pa je pred kratkim začela violinistka Mojca Menoni, pa tudi čelist Milan Hudnik je rekel, da bo po tej turneji šel na tečaj.

→ **Zdaj nam pa razodeni, a je razlika v načinu plesa tu in v Sloveniji?**

Razlika je predvsem ta, da v Buenos Airesu VSI plešejo v zaprtem objemu tako imenovani milongero stil. To je seveda povezano z gnečo na plesišču, na milongah v Buenos Airesu je namreč veliko plesalcev in enostavno ni prostora za izvajanje velikih figur ali okraskov. Vse je bolj enostavno, a zato močno doživeto. Tudi muzikalnost »portenjav« je

enkratna. To je nekaj, kar jim je položeno v zibelko. V Sloveniji in na splošno v Evropi se plešejo različice argentinskega tanga, ki dovoljujejo veliko več svobode v gibih in izrazu. Meni osebno je milongero stil najbližji.

→ **In ti je bilo tu lagodno, navajena na slovenske milonge?**

Moram reči, da mi je bilo tukaj enkratno. Vidi se namreč, da so tukaj ljudje navajeni, da plešejo med sabo tudi, če se ne poznajo. To je prednost velikega mesta oziroma velike tango scene. V Sloveniji to na žalost ni praksa. Večinoma plešejo med sabo, ker se poznajo iz šol ali z delavnice.

→ **Kaj bi pa lahko rekla o glasbi sami po sebi? Vemo, da tango spada med najbolj akademsko zabavno, plesno glasbo na svetu. Kako bi ocenila skladbe, instrumentacije, petje?**

Bila sem na več milongah z živo glasbo in moram reči, da so mi ansambli bili zelo všeč. Bilo je tu veliko različnih zanimivih zasedb, ne samo po izbiri skladb, temveč tudi po zastopanih instrumentih v zasedbah – od kontrafagota, violončela, viol in seveda obveznih bandoneona, basa in violine. Meni najljubši so komadi D'Arienza in Puglieseja.

→ **Katere milonge si obiskala? In katere plesne šole ali klase?**

Obiskovala sem milonge v El Besu, La Viruti, Caningu in Catedralu. Moram reči, da je milonga v Canningu drugačna, ker se res držijo tradicije, kar je razvidno po oblačenju, sedežnem redu in splošnem vzdušju. Meni osebno so bile bolj všeč bolj sproščene variante milong, kot so recimo La Viruta in El Beso. Zanimiva je bila tudi milonga na odprtem, La Glorietta.

→ **Kaj si pa počela kot turistka? Kakšno se ti je zdelo mesto, okolica, če si jo obiskala, koncerti ali festivali, na katerih si morda bila?**

Mesto je prečudovito. Res me je navdušilo in je eno od redkih velikih mest, v katerem bi lahko živela kakšno leto. Zahvaljujoč tebi, Rok, sem obiskala vse pomembne predele mesta, od nedeljskega sejma v San Telmu, pisane La Boce, Recolete ter seveda Palerma in njegovih barčkov. Neskončno sem uživala v sprehodih po čudovitih parkih v Buenos Airesu. Vzela sem si en dan in z mojima novima prijateljicama Majo in Barbaro šla na izlet v Tigre, kjer smo se z barko peljale po vseh teh rokavih delte reke Parana.

→ **Nameravaš še kdaj v te kraje? Idealno bi bilo seveda spet z orkestrom, a vseeno ...**

Prepričana sem, da bom še prišla v Buenos Aires. Glede na to, s kakšnim navdušenjem smo bili sprejeti na koncertnih odrih na tej turneji, da jo čez dve leti ponovimo. To bi bilo idealno, zato držim pesti, da se bo res zgodilo. Drugače pa pri dem zasebno.

→ **No, za konec nam povej še malo o svojem življenju zunaj glasbe. Imaš družino, kakšno je tvoje poreklo, kje živiš?**

Živim s sinom Ivanom v Ljubljani, drugače pa prihajam iz Reke. Moja mama je Primorka in še danes imamo posest pod Štanjelom na Krasu, moj oče pa je Dalmatinec iz Splita. Imam še sestro, ki ravno tako kot oče in mati živi v Reki.

→ **Hvala lepa, Silva!**

Rok Fink

OkrOgle OBLETNICE | Matija Kastelec (1620 - 1688)

Pred 400 leti, 24. januarja 1620 se je v Kilovčah (blizu Prema na Notranjskem) rodil Matija Kastelec, duhovnik, kanonik, leksikograf, prevajalec in prvi slovenski katoliški pisatelj.

Življenjepis Matija Kastelca

Že letnica rojstva (1620) ni popolnoma gotova (na nagrobniku je zapisano leto 1623). O tem, kje je Matija Kastelec hodil v šolo in kje študiral, tudi ni znano. Leta 1642 je postal vikar v Dolenjskih Toplicah, od leta 1646 do 1660 pa je bil župnik v Šentjernej. Leta 1662 je bil imenovan za kanonika v Novem mestu, kjer je bil tudi predsednik bratovščine sv. Rožnega venca.

Frančiškanski cerkvi v Novem mestu je Kastelec postavil stolp in je cerkev dal tudi obokati.

Umril je v Novem mestu 19. junija 1688. Pokopan je v grobnici frančiškanske cerkve, kjer je v tlaku pred levim stranskim oltarjem ohranjena njegova nagrobna plošča, na kateri je tako zapisano:

*Tu kanonik Kastelec Matija leži,
ki tudi po smrti povsem ne molči.
Njegov stolp in oboki govorijo,
tudi zidovi drugje ne molčijo.
Kot strokovnjak za arhitekturo,
zgradil si je dom za zadnjo uro.
Za vzpon v nebeške višine,
prosi za en očenaš ali iz globočine.
Ključ: »Ne bodi tiho, če mimo greš,
vsaj počivaj v miru mi lahko poveš
in rečeš, kot je sv. Sulpicij učil,
O, da mu Bog naklonjen bi bil.«
Amen*

*Umril je v Gospodu, leta 1688,
dne 19. junija, v starosti 68 let.
Sveti naj mu večna luč, Gospod,
s svojimi svetniki za vekomaj.*

Delo Matija Kastelca

Kastelčeva osebnost je bila v 17. stoletju na Slovenskem med pomembnejšimi in med vsestranskimi. O njem poročata Janez Vajkard Valvasor in Marko Pohlin. Ni znano, kje je dobil potrebno izobrazbo in nagibe, da si je začel prizadevati za slovensko knjigo, prevod Biblije in slovar.

Najprej je izdal za člane svoje bratovščine "Bratovske bukvice sv. Roženkranca", molitvenik s katoliško pesmarico, ki vsebuje sv. rožni venec s petnajstimi skrivnostmi, kako ga moliti in tako pomagati bolnikom. Knjiga je izšla v dveh delih, leta 1678 in 1682.

Leta 1680 je zaključil latinsko-slovenski slovar, "Dictionarium Latino-Carniolicum". Besedni zaklad ja zbral iz vseh slovenskih na-

rečij. Ohranjen je v prepisu (NUK v Ljubljani), mnogo njegovih besed je prešlo v slovenski knjižni jezik. Ta slovar je bil najboljši do sredine 19. stoletja.

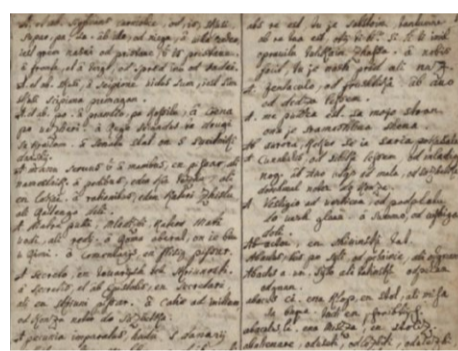
Leta 1684 je izdal "Nebeški cilj", obsežno knjigo duhovnih premišljevanj in z zbirko pridig. Knjiga je namenjena posvetnim ljudem.

Leta 1688 je izdal svojo zanjgo knjigo "Navuk kristjanski". Kot prvo obsežnejšo katoliško veroučno knjigo jo je namenil slovenskim bralcem, da bi se ob pogovorih med očetom in sinom utrjevali v veri.

Matija Kastelec je vplival in podpiral mlade Novomeščane, da so nadaljevali študije na višjih šolah in univerzah. Za Novo mesto in okolico je pomemben predvsem kot posrednik in pobudnik novih umetnostnih tokov.

Po njem se v Novem mestu imenuje Kastelčeva ulica, ena redkih novomeških ulic, ki ohranja ime še od avstro ogrske dobe.

Pripravil Jože Jan

Rokopis Dictionarium Latino-Carniolicum (1680)

ODTISI

PRVIČ PO SLEDEH SLOVENSKIH BEGUNCEV V ITALIJI

Četrta del

ZERMAN

Moram se vrniti k zadnjim besedam prejšnjih Odtisov: nismo šli v Zemono (ki leži v vipavski dolini), ampak v Zerman. Tudi v elektronski zapis se lahko prikrade tiskarski škrat ...

Spet smo se vkrcali v naše avtobuse. Nismo se podali v kako novo taborišče, pač pa v Preganzol do gostilne, saj je ura bila že kar krepko čez poldne. Morali smo se porazdeliti na dve lokaciji, pa smo se vsi prav dobro imeli v prijetni družini.

Končna postaja je bila v Zermanu, majhnem mestecu še južneje od Trevisa, z lepo in veliko cerkvijo, posvečeno sv. cesarici Heleni (materi cesarja Konstantina). Zgrajena je bila proti koncu devetnajstega stoletja (a posvečena leta 1908) v neorenesančnem stilu; ima nekaj umetniških slik znanih slikarjev, kot sta bila Jakob Palma starejši in Paolo Veronese.

V tej cerkvi je bilo 17. junija 1945 posvečenih sedem diakonov, ki bi sicer morali biti posvečeni v Sloveniji konec junija, pa so se pridružili reki beguncev. Posvečevalec je bil treviški škof Antonio Mantiero, še prej pa so preživeli v Zermanu tudi nekaj dni v pripravi na posvečenje in obhajanju duhovnih vaj.

“
*Jasno je, da brez pesmi
ni šlo, zato smo zapeli
nekaj Marijinih pesmi, ki
so pomagale poustvarjati
vzdušje slovenskega in
novomašniškega trenutka.*
”

Naj navedem njihova imena: Milan Palčič, Mirko Fale, France Zagoršek, Stanko Janežič, Franc Levstek in Andrej Pogačar. Med bolj ali manj znanimi osebami smo se še posebej spomnili Andreja Pogačarja, ki je v letu 2019 umrl v Čilu.

Ker je do drugega vatikanskega koncila bilo še daleč, je vsak novomašnik opravil svojo prvo mašo pri enem izmed oltarjev cerkve (naštel sem pet oltarjev; morda so koncilski spremembe odpihnile katerega od njih). Šele potem je vsak posebej obhajal tudi slovesno novo mašo v Monigo, kjer so jim taboriščniki kljub skromnim razmeram pripravili slavlja, kot se spodobi. Že na avtobusih smo poslušali zapiske iz dnevnikov samih novomašnikov, pa drugih oseb, da smo si ustvarjali slike, kako je lahko to izgledalo.

V cerkvi nas je lepo sprejel sedanji župnik. Občutek smo imeli, da že dolgo ni imel tako polne cerkve. V župnišču nam je pripravil tudi nekaj za pod zob in bil nad vse navdušen nad obiskom. Spregovoril nam je tudi župljan, ki se ukvarja z raziskovanjem preteklosti župnije in nam v kratkem govoru povedal nekaj o cerkvi, o njenih umetninah in preteklosti. Kot sem lahko razumel, pa ni imel prave predsta-

ve o dogodkih, ki so nas pripeljali v njihovo cerkev. Dr. Helena Jaklitsch je v nekem članku zapisala, da pred njimi že tristo let ni bilo nove maše.

Jasno je, da brez pesmi ni šlo, zato smo zapeli nekaj Marijinih pesmi, ki so pomagale poustvarjati vzdušje slovenskega in novomašniškega trenutka. Sledili so trenutki slikanja, ogledovanja umetnin, pa seveda molitve.

Zunaj na trgu je bil spet čas za klepet in seveda poslavljanja, saj smo se že vračali nazaj v slovenske kraje. Verjetno nobenemu ni bilo žal, da se je udeležil te ekskurzije/potovanja/romanja.

Ob napovedi obiska se mi je megalomansko razvila domišljija o potovanju čez Ljubelj skozi Celovec in naprej v Monigo, pa do Senigallije, Servigliana do juga ... – in se hitro razblinila, saj je kaj takega nemogoče izvesti v enem dnevu. Morda pa se je ob številni udeležbi v glavah Lenarta Riharja in Iva Jevnikarja le utrnula iskra o izvedbi česa takega. Tak projekt je seveda nekaj popolnoma drugačnega. Več dni (in seveda noči, torej prenočevanja), več logistike in predhodnega obiska lokacij, kjer verjetno ni več ne duha ne sluha o tej preteklosti, vse to zavira uresničevanje mojih megalomanij. Domišljija ima pač to lastnost, da nima meja. Vsekakor naj bo zadnja beseda zahvala in pohvala organizatorjem za izvedbo tega programa.

GB

ROPOT ZA PRAVIČNOST

V družbeno-politični kulturi in praksi našega časa se je razpasla navada, da je treba točke za vrednote oz. odmevnost v javnosti zbirati na ulici s protesti, vpitjem, žvižganjem ipd. Najbolj učinkovito je razgrajanje. Razumno zapisana ali izrečena beseda, ki sloni na dokazanih in razvidnih opornikih, ne zaleže veliko ali skoraj nič. Nihče je ne upošteva. Kot da razum ni več izhodiščna in operativna sila za spremembe delovanja in usmerjanja družbe na boljša skupna pota. Treba je iti na ulico in razbijati prazne škatle, da se sliši ropot in kričanje parol – to je del družbene 'kulture', ki učinkuje, nam zabičujejo mediji.

Tako enostavno seveda ni. Tudi razumna razprava ima še vedno težo, vendar te ne poslušajo veliko ljudi in o njej ne razmišlja velika množica, ampak le manjše skupnice in posamezniki. Veliko več odmeva najde bučno razgrajanje na javnem mestu vsaj v komentarjih: Pa so jim končno res dobro povedali!

Kdor si od tega obeta spremembe in odvrnitev od sprenevedanja, lažnega informiranja, uveljavitev pravice in več prostora v javnih občilih o resnici, je seveda v zmoti. Vtis je, da si tega javnost niti ne obeta takoj. Morda enkrat kasneje, nekoč ... v neki nedoločeni prihodnosti.

Številčno najmočnejša skupina družbe pa je že dolgo tega nehala upati v kakršne koli dobre spremembe v političnem in družbenem življenju v smeri bolj učinkovitega omejevanja intrig in večjega spoštovanja in uveljavljanja moči resnice in pravičnosti, več prizadevanja za prostost posameznika od korporativnih centrov moči, ki brez ovir lomastijo in uveljavljajo svojo v nekih preteklih strukturah uzurpirano moč in oblast nad posamezniki.

Temu načinu delovanja družbenega telesa smo se vsi privadili. Postali smo manj dojemljivi za neokrnjeno resnico, za pravičnost brez interesov, za osebno prostost, ki jo omejuje le svobodna osebnost bližnjega, za solidarnost, kjer je bližnji spoštovan in cenjen, kot se cenim in spoštujem sam.

Tudi kristjani smo se nalezli nekrščanskega mišljenja in prevzeli norme neevangeljskega ravnanja. Prilagoditve vedno zbledijo podobo osebne svobode in pokončne drže v javnem življenju. Tako delujemo nemočno sredi družbenih tokov in ničesar boljšega ne doprinesemo vanje. Ne živimo in ne izpričujemo moči svobode v Kristusu.

In spet je treba priznati, da je veliko več krščanskega mišljenja in prizadevanja v delovanju kristjanov v javnem življenju, kot se na zunaj vidi. Preprosto bi radi nedejavni kristjani videli med krščanskimi politikami samo junake, ki so pripravljeni preliti kri za vero. Ne vidijo pa, kako jim pijejo kri ideološki nasprotniki Cerkve, ki ne izbirajo sredstev za pobijanje vsega, kar vzklije iz krščanskega prepričanja na političnem asfaltu.

Kdor zmore, naj bo pričevalec resnice in Božje pravice tam, kjer je. To pomaga, kričanje in zgražanje pa je bolj za čehljanje ušes.

Janez Pucelj

NAŠA LUČ, februar 2020

KOLENDAR

19. marca ob 20.00

Seja Medorganizacijskega sveta v San Martinu

21. marca **UKINJENO!**

Začetna prireditve slovenskih osnovnih šol Slovenska hiša

27. marca ob 20.30 **UKINJENO!**

"Večer pod lipo" v Slomškovem domu

28. marca ob 20.00 **UKINJENO!**

"PRESENEČENJE" – igra na Pristavi

9. aprila do 12. aprila

Veliki teden – obredi v Slovenski cerkvi Slovenska hiša

19. aprila ob 15.00

Misijonska tombola v Našem domu

3. maja

Romanje v Lujan

“ ZA RAZMISLEK IN NASMEH ”

“En dober pregovor na dan, prežene slabo voljo stran”

PREGOVORI IN CITATI

TRPLJENJE

Dragi bralci!

Počitnice so mimo! Novo leto 2020 pa nam je prineslo tudi nov virus, ki razsaja po vsem svetu. Tudi v Argentini ga že imamo in se moramo potruditi, da ga skupaj premagamo. Če je le možno, ostani doma, izogibajmo se gnečam, dobro ozračimo prostore in pogosto si umivajmo roke. Pazimo nase in na naše drage!

Pa preberite, kaj nam o trpljenju in boleznih govori pregovori in citati:

• Vsak nosi svoj križ. (Latinski pregovor)

• Bog za vsako bolezen rožo ustvari, le za smrt rože ni. Kar so grenke rože

zdravilo za bolno telo, to so grenkosti trpljenja zdravilo za dušo.

(Blaženi škof Anton Martin Slomšek)

• Daleč sega senca bolečine in ugleda jo človek, ko še komaj sluti bolečino samo.

(Ivan Cankar)

• Trpljenje je mogočni misijonar božji, ki s svojo bolečo pridigo omehča naša srca in jih k Bogu dvigne.

(Škof Gregorij Rožman)

• Večja skrb prevpije manjšo, večja bolečina prežene manjšo.

(Ivan Tavčar)

• Najhujše trpljenje je,

če ne znamo več ljubiti.

(Fjodor Mihajlovič Dostojevski)

• Če ste nesrečni, spomnite se tistih, ki so nesrečnejši od vas.

(Ljudski pregovor)

• Velika rana se težko zaceli.

(Slovenski pregovor)

• Vse je drago, samo trpljenje sveta je zastoj.

(Victor Hugo)

• Bolečina je zvesta prijateljica.

(Grški pregovor)

• Največje bolečine si zadajamo sami.

(Sofokles)

• Iz ene ure jih bolečina napravi deset.

(William Shakespeare)

Izbral Jože Jan

OSEBNE NOVICE

ROJSTVO

Dne 13. februarja je bil rojen **Tilen LAMANNA OBLAK**, sin Monike Oblak in Lucasa Lamanna.

DIPLOMA

Guadalupe FERNÁNDEZ MEHLE, iz Slovenske vasi, je uspešno dokončala študije na pravni fakulteti Katoliške univerze v Buenos Airesu.

Z veseljem ji čestitamo.

SMRTI

10. januarja je v Miramaru umrla **Olga SINTIČ roj. LIPOVEC**, stara 83 let.

V petek, 24. januarja 2020, je v Mendosi umrl **Jože ŠKAMLEC**. Rojen je bil 27. avgusta 1939.

V Ramos Mejii je 21. februarja umrl **Tone JAVORŠEK**.

4. februarja je v Haedo umrl **arh. Jure VOMBERGAR**, aktiven član naše skupnosti in nekdanji predsednik društva Zedinjena Slovenija.

18. februarja je v Ramos Mejii umrl **Aleksander AVGUŠTIN** (89).

V Quilmesu je 7. februarja umrla **Cilka PUCKO roj. CAJZEK** (98).

Družinam izrekamo iskreno sožalje, naj počivajo v miru!

OBVESTILO

Zaradi izrednih razmer, ki jih je povzročila epidemija novega koronavirusa, se prekine pouk v slovenskih šolah do 4. aprila.

Prosimo našega zavetnika A. M. Slomška, da se bo ta zadeva čimprej uredila v prid vseh. Spremembe v datumih ali druge novice bomo poročali preko WhatsApp.

Hvala lepa za razumevanje.

Lep pozdrav!

Šolski odsek Zedinjene Slovenije.

Blagor mrtvim, ki umrjejo v Gospodu naj se spočijejo od svojega truda, zakaj njih dela gredo z njimi.

RAZ 14,13

4. februarja 2020 je odšel k svojemu Stvarniku naš mož, oče, stari oče, stric

arh. JURE VOMBERGAR

Iskrena zahvala vsem, ki ste ga spremljali in zanj molili. Posebno se zahvaljujemo dr. Jožetu Rožancu za zdravniško pomoč skozi vsa leta njegove bolezn. Najlepša hvala msgr. Juretu Rodetu za duhovno oskrbo in darovanje sv. maše ter Franciju Cukjatiju, Robertu Brestu in dr. Andreju Pozniču za somaševanje. Zahvaljujemo se tudi Andreju Golobu za poslovilne besede.

Žalujoci:

žena: Meta roj. Debeljak

Hčerke in sinovi: Andrejka, Marko, Ivan, Lučka, Mojca, Veronika, Pavlinka in Tomaž z družinami.

Nečakinja in nečak: Nani in Luka Šušteršič z družinama družina Žakelj ter ostalo sorodstvo.

Buenos Aires, Neuquén, Ljubljana, Tucumán, Kamnik, Cruz del Eje.

“Pravični pa živijo v večnost, njihovo plačilo je v Gospodu, zanje skrbi Najvišji.”

(MDR 5, 15)

arh. JURE VOMBERGAR

21. 4. 1940 - 4. 2. 2020

Odšel je ponosni mož in oče, dober kristjan, zvesti Slovenec, aktiven član naše skupnosti in nekdanji predsednik društva Zedinjena Slovenija. Bil je arhitekt, umetnik, vzgojitelj, raziskovalec. Talente, ki mu jih je Bog poklonil, je radodarno delil z drugimi.

Naj mu dobri Oče poplača vse, kar je storil za našo slovensko skupnost v Argentini. Prav posebno umetniško delo v cerkvah Marije Pomagaj in Marije Kraljice ter ogromno raziskovalno in arhivsko delo, ki ga je opravil.

Naj mu sveti večna luč!

Zedinjena Slovenija

Buenos Aires, februar 2020

Svobodno Slovenijo podpirajo

KOPAC S.A.
Fábrica de tubos y envases de cartón

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

Grupo HZ

briganti
PREMIUM LEATHER SHOES

GOLOMAX
SUPERMAYORISTA DE OFERTAS

CKC
LABORATORIOS CKC ARGENTINA S.A.

CA
CONSULTORES ASOCIADOS

OBLAK
ABERTURAS